

ה"ת 7598/06/18 - מחמוד גאבר נגד יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

בית משפט השלום בירושלים

ה"ת 7598-06-18 גאבר נ' יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט אלעד פרסקי
המבקש מחמוד גאבר
נגד
המשיבה יחידת הפיצו"ח - משרד החקלאות ופיתוח הכפר

החלטה

רקע

1. רכבו של המבקש, נושא לוחית זיהוי מספר 28-159-74 ("הרכב"), נבדק כאשר עמד לפני מעבר א-זעים מכיוון איו"ש לתוככי ישראל. ברכב נמצאו 170 תבניות ביצים. לטענת המשיבה, החותמות שהוטבעו על הביצים היו מזויפות (על הביצים הוטבעו חותמות של משווק בשם "ר. השבים"), הרכב לא היה כשיר להובלת ביצים בהעדר תנאי קירור חיוניים, והעברת הביצים לצורך שיווקם בישראל נעשתה בניגוד לדין. לנוכח כך נתפס הרכב והמשיבה הודיעה כי בכוונתה להגיש כתב אישום כנגד המבקש בעבירות של שימוש במסמך מזויף (לפי סעיף 420 לחוק העונשין, התשל"ז-1977), עשיית מעשה העלול להפיץ מחלה (לפי סעיף 218 לחוק העונשין), שיווק ביצים שלא כדין בניגוד לתנאי ההחזקה הראויים לפי תקנות בריאות הציבור (מזון) (שיווק ביצי מאכל), התשנ"ה-1994 ושיווק שלא בהתאם להרשאה שלפי תקנות המועצה לענף הלול (הסדרת ייצור מין ושיווק), התשכ"ח-1968.

2. בדיון שנערך בפניי נמסר ע"י המשיבה (עמ' 1 שו' 9 לפרוטוקול) כי מטרת התפיסה היא חילוטו של הרכב במסגרת ההליך הפלילי אשר בכוונת המשיבה לנהל כנגד המבקש. עוד הצהירה המשיבה כי היא מוכנה לשחרור הרכב ל"חלופת תפיסה" בהתאם לתנאים אשר נקבעו בפסיקת בתי המשפט. היינו, הפקדת סך של 30% משווי של הרכב לצורך הבטחת שיפוי בגין ירידת ערך הרכב, ככל שיוחלט על חילוטו בסופו של יום, וכן הוצאת צו האוסר דיספוזיציה ברכב והוצאת פוליסת ביטוח מקיף לרכב או שעבודה לטובת המדינה. אף תנאים אלו נועדו להבטחת מימושו הכלכלי השלם של הליך החילוט ככל שיוכרע לטובת המדינה.

3. בהשלמה לדיון שנערך בפניי הציגה המשיבה מספר אירועים דומים נוספים בהם היה מעורב המבקש. זאת לצורך חיזוק טענתה כי סיכויי חילוט הרכב, בסופו של יום, מצדיקים את המשך תפיסתו או למצער את שחרורו לחלופת תפיסה בתנאים האמורים. מעבר לאירוע מושא הליך זה הפנתה המשיבה לאירוע מיום 21.9.17 (אירוע שמוגדר על ידה כאירוע מס' 6296) בו נתפס המבקש בסמוך לכניסה לכפר קאסם כשהוא נוהג ברכב אחר שבבעלותו (נושא לוחית

זיהוי מס' 43-805-64, "הרכב הנוסף") כשברכב כ-200 תבניות ביצים נעדרות חתימת משווק מורשה וכאשר הביצים הובלו ללא תנאי קירור נאותים.

4. באירוע אחר (אירוע מס' **55673**) מיום 29.9.17 נתפס הרכב הנוסף, נהוג בידי אדם אחר, בפתח תקוה כאשר ברכב כ-200 תבניות ביצים שלא היו חתומות בחותמת של משווק מורשה ולא הוחזקו בתנאי קירור נאותים.

5. באירוע נוסף (מס' **56649**) מיום 14.1.18 נתפס המבקש עם הרכב מושא הליך זה במחסום בכניסה לנמל תעופה בן גוריון כאשר ברכב כ-120 תבניות ביצים בחותמות הנחשדות כמזויפות ותוך שהובלתם נעשתה בניגוד לתנאים הקבועים בחוק. לטענת המשיבה, לאחר שהתבקש לנסוע בעקבות רכב המשיבה לעבר משרדיה בבית דגן ותוך כדי הנסיעה נעלם וכשהופיע מאוחר יותר היה רכבו מלא בצעצועים חלף הביצים שנראו בו בעת הבדיקה הראשונית כאמור.

6. המבקש מתנגד לתפיסת הרכב ואף לשחרורו בתנאים האמורים. דומה כי עיקר טיעונו של המבקש ממוקד בטענה כי פניו לא היו לתוכי שטח ישראל וכי לא התכוון לשווק את הביצים בישראל אלא באיו"ש. המבקש **לא** טען כי החותמות הוטבעו כדין, כי הרכב עמד בתנאים הקבועים בחוק להעברת ביצים (לעניין תנאי הקירור הנדרשים) או כי רשאי היה לשווק ביצי מאכל בישראל. מעבר לכך טען המבקש כי בכל מקרה אין המעשה בו הוא חשוד מצדיק את חילוט הרכב.

7. ביחס למקרים הנוספים השלים המבקש את טיעונו (בתגובה להשלמת המשיבה כאמור) וטען כדלקמן. ביחס לאירוע **6296** טען כי אין מדובר ברכב מושא ההליך דנא. ביחס לאירוע **55673** טען טענה זהה והוסיף כי באותו מקרה אף היה מדובר בנהג שאינו המבקש. ביחס לאירוע **56649** הכחיש את מעורבותו וביקש שלא לייחס לטענות המשיבה בנוגע לאירוע זה משקל בהיעדר אסמכתאות רלוונטיות.

8. מעבר לתנאי שחרור הרכב לחלופת תפיסה כאמור, מבקשת המשיבה להתנות את השחרור בתשלום הוצאות בגין תפיסת הרכב והחזקתו.

9. בשולי פרק זה יצוין כי המבקש טען כי התפיסה אינה חוקית בשל כך שלא נמסרה הודעה לבית המשפט בסמוך לאחר התפיסה כנדרש לטענתו לפי סעיף 26 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985. בתגובה מאוחרת (מיום 9.8.18) הציגה המשיבה אסמכתא למסירת הודעה לבית המשפט. זאת, מעבר לעובדה כי חלק מן העבירות הן לפי חוק העונשין, וממילא תפיסה הנעשית מכח החשד לביצוע נעשית לפי סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 ("הפקודה") ואינה מצריכה הודעה כאמור.

דין והכרעה

תפיסת הרכב ושחרורו לחלופת תפיסה

10. תפיסת חפץ ע"י רשות חוקרת מוסדרת, לענייננו, בסעיף 32 לפקודה המאפשר את התפיסה במקום בו קיים "יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה". החזקת החפץ שנתפס, או המשך "תפיסתו", ע"י הרשות החוקרת צריכה להיבחן בכל עת לפי קיומה של תכלית התפיסה בנסיבות הקיימות בעת שנערכת הבחינה. ככל שלא קיימת עוד תכלית לתפיסה, יש לשחרר את התפוס לאלתר. ככל שקיימת תכלית לתפיסה, יש לבחון אם ניתן לממש תכלית זו באמצעי בעל פגיעה פחותה בבעל החפץ התפוס. כך באו הדברים לידי ביטוי בבש"פ 342/06

חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו. 12.3.16):

"תפיסתו של חפץ בידי המשטרה מחייבת מלכתחילה כי יתקיים מקור סמכות בחוק לתפיסה. המשך החזקתו של החפץ בידי המשטרה מחייב את שני אלה: ראשית, כי מקור הסמכות לתפיסת החפץ לא פקע ועבר מן העולם, שאם כך הוא, יש לשחרר את החפץ לאלתר; שנית, אם תכלית התפיסה נותרה בעינה, יש לבחון האם ניתן באיזון ראוי להשיג את מטרת התפיסה תוך פגיעה פחותה בבעל הקנין בנכס, תוך החל" חלופת תפיסה" שתגשים כראוי את האינטרסים השונים הפועלים בענין זה."

11. בעניינו כאמור, תכלית התפיסה, מבחינת המשיבה, היא חילוט הרכב בסופו של ההליך הפלילי. לענין זה ניתן לקבוע כי קיים חשד סביר שהמבקש ביצע לפחות חלק מן העבירות המיוחסות לו. לענין הרף הראייתי ההולם את השלב בו מצויים ההליכים, בעניינו קיומו של חשד סביר (המקביל לקיומו של "יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה עבירה" שבהתאם לסעיף 32 לפקודה), ראו: בש"פ 8353/09 פליקס מגאלניק נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו. 26.11.09).

12. כאמור, המבקש אינו חולק על החשד כי הביצים הוחתמו בחותמות מזויפות (בשם המשווק "ר. השבים") וכי ברכב לא היו תנאי קירור נאותים. טענת המבקש כי הגיע למעבר א-זעים כשפניו לתוכי ישראל אך למעשה התכוון לשווק את הביצים בשטחי הרשות היא טענה שאולי יצליח להוכיחה במסגרת ההליך הפלילי העיקרי, אולם בשלב זה, היא איננה מפריכה את החשד הסביר כי החתמת הביצים בחותמות בעברית נעשתה לצורך שיווקן בישראל. גם הטענה כי מדובר בניסיון לביצוע עבירות ולא בעבירות מושלמות אינה מאיינת את החשד הסביר לביצוען של עבירות (ניסיון) ואף אינה מקהה בצורה משמעותית את תכלית החילוט.

13. המקרים הנוספים בהם חשוד המבקש, בין באופן ישיר ובין בשימוש ברכב הנוסף (שבבעלותו) ע"י אדם אחר, מעצימים את ההצדקה לחילוט הרכב וממילא מגדילים את הסיכוי כי בסופו של יום יחולט הרכב. משכך, ניתן לקבוע כי גם בשלב זה קיימת תכלית הולמת להמשך תפיסת הרכב.

14. לאחר קביעה זו, יש לקבוע האם ניתן להשיג את המטרה באמצעות חלופת תפיסה. כאמור, המשיבה מסכימה לשחרור הרכב בתנאים המקובלים בפסיקה (ראו למשל: בש"פ 3616/11 חגי זגורי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו. 24.5.11)). אף שנקבע לא אחת כי ניתן לחרוג משיעור ההפקדה של 30% מערך הרכב התפוס לא מצאתי בטיעוניו של המבקש נימוק המצדיק זאת בעניינו, בוודאי שלא על רקע האירועים הנוספים בהם חשוד המבקש.

15. ביחס לשוויי של הרכב הוצהר ע"י המבקש בדיון כי שווי נכון להיום 38,610 ₪. זאת, לאחר הפחתות (מהמחירון) הנובעות מנתוני הספציפיים (העובדה כי שימש בעבר כרכב "ליסינג" וכי גמע עד היום 200,000 ק"מ). בתגובתה המשלימה טענה המשיבה כי יש לשום את ערך הרכב בהתאם למחירון המלא כך ששווי הרכב 49,500 ₪. המשיבה לא התייחסה להפחתות המתבקשות בשל נתוני הספציפיים של הרכב. כזכור, הרכב מוחזק ע"י המשיבה ולה אף גישה למרשמים הרלוונטיים. ככל שחלקה על הנתונים שהוצגו בדיון ע"י המבקש יכולה הייתה לנסות להפריכם. חלף זאת טענה בעלמא כי ערך הרכב הוא המחיר המלא שבהתאם למחירון. בנסיבות אלו אני מעדיף את עמדת המבקש על פני עמדת המשיבה. ערך הרכב יחושב אפוא בהתאם לתחשיב שנעשה בדיון ע"י המבקש, סך של 38,610 ₪.

הוצאות תפיסת הרכב והחזקתו

16. המשיבה מבקשת להתנות את שחרור הרכב לחלופת תפיסה בתשלום הוצאות תפיסת הרכב והחזקתו. המשיבה לא הצביעה על המקור הנורמטיבי המאפשר השתת הוצאות אלו על המבקש, ובפרט לא על אפשרות הטלתן כבר בשלב זה.

17. נזכיר כי בהליך זה עסקינן בהענקת סעד זמני למשיבה אשר תכליתו הבטחת אפשרות מימוש אקט עונשי קבוע, חילוט הרכב, דבר שיוכרע רק בסופו של ההליך הפלילי. כך, קבעתי כי ניתן להמשיך לתפוס את הרכב (או לשחררו לחלופת תפיסה) לצורך הבטחת אפקטיביות הליך החילוט העתידי. זאת, אף ששאלת אשמתו של המבקש ובנגזר שאלת הצדקת חילוט הרכב יוכרעו רק בשלב מאוחר יותר.

18. הסעד הזמני של תפיסת הרכב אפשרי מכח קיומם של שלושה מרכיבים מצטברים: אפשרות חילוט קבועה (בעניינו לפי סעיף 39 לפקודה), אפשרות תפיסה זמנית (לפי סעיפים 32-35 לפקודה) וקיומן של ראיות ונסיבות המלמדים על פוטנציאל כי בסופו של יום יחליט בית המשפט לקבל את בקשת המדינה לחילוט התפוס.

19. ביחס לבקשת המדינה להשתת הוצאות התפיסה וההחזקה על המבקש לא מתקיימים רכיבים אלו. הטלת הוצאות בגין פעולות שביצעו רשויות האכיפה אינה חלק מן הענישה בהליך הפלילי. יתרה מכך, אף אם נאמר כי ניתן לשקלל נתון זה בשיקולי הענישה, במסגרת קביעת רכיב הקנס, הרי שלא קיים כל בסיס לחיוב החשוד בהעמדת בטוחה לגבייה עתידית של קנס כזה.

20. אין גם בסיס לגביית הוצאות כאלו בשלב זה שלא כבטוחה אלא כתשלום המוצדק לגופו כבר עתה. בשלב הנוכחי לא הוכחה אשמתו של המבקש. ממילא, לא הוכרע אם תפיסת הרכב מוצדקת ועל כן אין בשלב זה עיגון לחיוב המבקש בנשיאה בעלויות התפיסה. כזכור, תכלית התפיסה היא חילוטו העתידי של הרכב. משמע, התפיסה משרתת סעד פלילי עתידי ועל כן היא נגזרת ממנו. היות שעסקינן בהליך ובעונש פלילי לא ניתן להרחיב את אפשרות הענישה מבלי שהדברים נחקקו עלי ספר. כך מורה עקרון החוקיות אשר נחקק בסעיף הראשון בחוק העונשין.

21. המורם מן האמור הוא כי המדינה אשר החליטה לנקוט בצעד של תפיסה זמנית להבטחת זכויותיה העתידיות במקרה של חילוט נושאת בסיכון כי בסופו של יום ידחה בית המשפט את בקשת החילוט ואת עלויות התפיסה וההחזקה של הרכב התפוס תספוג הקופה הציבורית. יש לקוות כי גם בשל נימוק זה תזרז המשיבה את ההליכים הרלוונטיים לבירור שאלת אשמתו של המבקש. להשלמת התמונה אציין כי אפשרויות שיפוי אזרחיות או מנהליות אינן רלוונטיות להליך הפלילי שבפניי.

22. הבקשה להתנות את שחרור הרכב בתשלום הוצאות תפיסתו והחזקתו נדחת אפוא.

סיכום

23. בשלב זה רשאית המשיבה להמשיך בתפיסת הרכב. למותר לציין כי קביעה זו אינה גוברת על התקופה הקצובה (שישה חודשים) שבהתאם לסעיף 35 לפקודה.

24. ניתן לשחרר את הרכב לחלופת תפיסה בתנאים הבאים:

א. הפקדת סך של 11,583 ₪ בקופת המשיבה.

ב. הוצאת פוליסת ביטוח מקיף לרכב לטובת המדינה או שיעבוד פוליסת ביטוח מקיף קיימת לטובת המדינה.

ג. איסור דיספוזיציה ברכב. במקרה של מימוש חלופת התפיסה תעדין המשיבה את המרשמים הרלוונטיים בכך. למען הסר ספר מובהר כי במקרה של ביטול התפיסה מסיבה כלשהי תהיה המשיבה אחראית לבטל את הרישומים הרלוונטיים.

זכות ערר כדין.

ניתנה היום, ה' אלול תשע"ח, 16 אוגוסט 2018, בהעדר הצדדים.